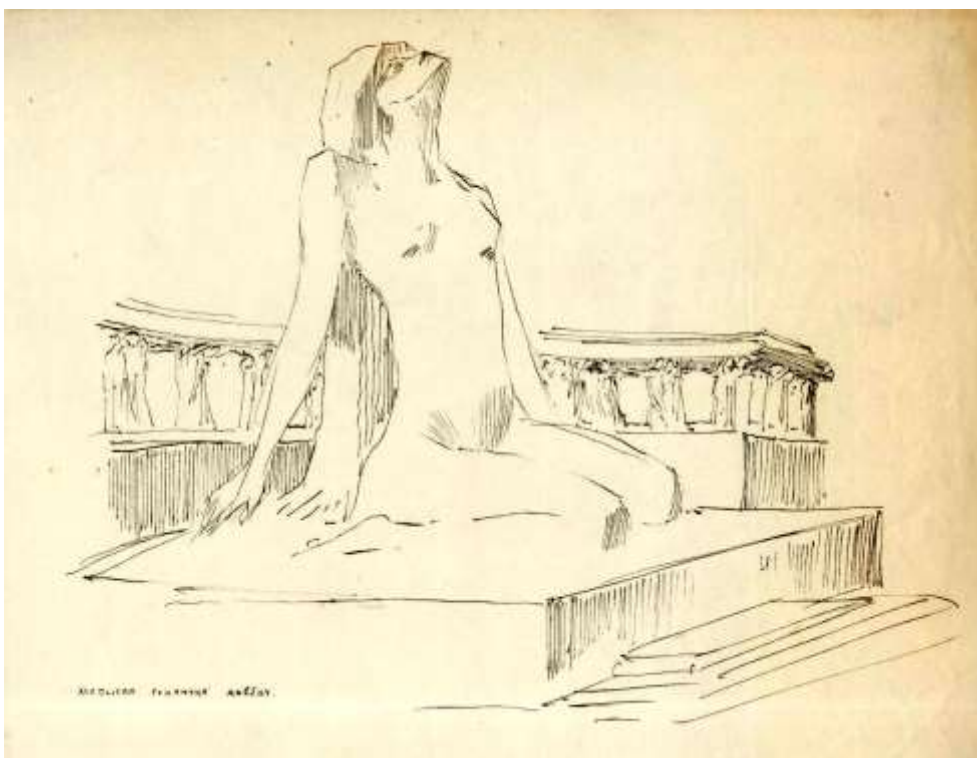




ÚSTAV DĚJIN UMĚNÍ
AKADEMIE VĚD
ČESKÉ REPUBLIKY, v. v. i.

Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i. si Vás dovoluje pozvat na třetí z **workshopů** pořádaných v rámci projektu NAKI *Stopy tvorby. Dědictví velkých sochařů první poloviny 20. století. Restaurování a péče o sochařské památky ze sádry:*

Pohanství v myšlení, umění a literatuře přelomu 19. a 20. století



15. listopad 2018, Akademické konferenční centrum, Husova 4a, Praha 1

PROGRAM:

- 9:00 zahájení
- 9:10 Kateřina **Hladká** / Ústav dějin umění AV ČR, *Dílna Antonína Suchardy v kostelních interiérech východních Čech*
- 9:35 Petra **Zítková** / Fakulta restaurování Univerzity Pardubice, *Restaurování sádrových děl z pozůstalosti Stanislava Suchardy*
- 10:00 Petra **Šemíková** / Ústav dějin umění AV ČR, *Stanislav Sucharda – fotografie a socha*
- 10:25 Kateřina **Kuthanová** / Ústav dějin umění AV ČR, *Mytologické náměty jako projev upevnění národní emancipace*
- 10:50 – 11:15 přestávka
- 11:15 Jiří **Dynda** / Ústav filosofie a religionistiky FF UK, *Pád Arkony jako obraz konce slovanského pohanství*
- 11:40 Štěpán **Sirovátka** / Ústav české literatury a komparistiky FF UK, *Recepce gnóze v dekadenci jako negativní dialektika*
- 12:05 Jan **Zachariáš** / Ludwig-Maximilians-Universität Mnichov, *Démon a Kristus. Aneb k otázce pohanství v ruské estetické moderně*
- 12:30 Tomáš **Murár** / Ústav dějin umění AV ČR, *Umění pro všechny a pro nikoho: Uměleckohistorický výzkum po smrti Boha*
- 12:55 Závěrečná diskuse

Vaši účast prosím potvrďte emailem na adresu: krummholz@seznam.cz

Účastnický poplatek se nevybírám.

Workshop se koná v rámci projektu NAKI Ministerstva kultury České republiky *Stopy tvorby. Dědictví velkých sochařů první poloviny 20. století. Restaurování a péče o sochařské památky ze sádry* (2016 - 2019), ID. kód projektu: DG16P02B052

Abstrakty příspěvků

Kateřina Hladká: *Antonín Sucharda v kostelních interiérech východních Čech.*

Dílna Antonína Suchardy mladšího (1843 – 1911) vytvořila velké množství kostelního vybavení zejména pro východočeské katolické farnosti, v mnoha případech také restaurovala starší mobiliář. Příspěvek představí organizaci a umělecký repertoár novopacké dílny na základě komparací se signovanými díly a s návrhovými kresbami z pražské Suchardovy vily.

Petra Zítková: *Restaurování sádrových děl z pozůstalosti Stanislava Suchardy*

Díla dochovaná v Suchardově vile se nacházela v dezolátním stavu. Vybrané objekty byly v rámci projektu STOPY TVORBY restaurovány. Jednalo se zejména o vážně poškozená díla ze sádry, která z hlediska restaurování představovala velmi složitou problematiku. Restaurování poškozených modelů navázalo na výzkumný projekt, kdy byly testovány materiály a technologie pro restaurování sádrových odlitků. Příspěvek představí na vybraných dílech různé aspekty restaurování souboru Suchardových děl.

Petra Šemíková: *Stanislav Sucharda – fotografie a socha*

Začátkem 20. století umělci těží z lepší dostupnosti a zjednodušení fotografického procesu a začínají fotografie používat ve své umělecké tvorbě. Na příkladu vybraných fotografií ze soukromého archivu Suchardových potomků bude poukázáno na některé aspekty sochařovy práce s fotografiemi. Během výzkumu jsem pracovala s komparacemi s Augustem Rodinem, který je znám svým rozsáhlým fotografickým archivem.

Kateřina Kuthanová: *Mytologické náměty jako projev upevnění národní emancipace*

Příspěvek je sondou do českého výtvarného umění druhé poloviny devatenáctého století mapující mytologické náměty. Zabývá se mytologickou ikonografií, jejímž cílem bylo upevnění národního povědomí a klade si otázku, kde autoři těchto děl nacházeli uplatnění a kdo byli objednavatelé děl s tematikou českého pohanství, které se ovšem v daleko větší míře projevovalo v literatuře.

Jiří Dynda: *Pád Arkony jako obraz konce slovanského pohanství*

Příspěvek se zaměří na několik pokusů o vylíčení pádu poslední slovanské pohanské svatyně Arkona na ostrově Rujána od středověkých děl Saxona Grammatika a *Ságy o Knutovcích* až po malířství konce 19. století, Fibichovu operu či nedávné fantasy novely. Na pozadí vybraných uměleckých ztvárnění této historické události se příspěvek pokusí ukázat proměny myšlení o pohanství a ústřední

roli, kterou v akademickém i popularizačním prostředí narativ o konci slovanského pohanství pád Arkony má.

Štěpán Sirovátka: *Recepce gnóze v dekadenci jako negativní dialektika*

V české dekadentní tvorbě konce století (raný Březina, raný S. K. Neumann, Karásek ze Lvovic) najdeme poměrně výraznou recepci antické mytologie, přičemž spíš než o antiku klasicky "apolinskou" se jedná o antiku "dionýskou", čerpající z orientálních mýtů i předklasického starověkého paganismu. Četné spojnice lze vysledovat také s antickým gnosticizmem, vycházejícím z podobného mytologického substrátu. Dekadentní poetika je podobně jako gnostická negativní a indexikální. Účelem příspěvku je pokusit se pomocí dvou filozofických koncepcí - Patočkova negativního platonismu a Adornovy negativní dialektiky - interpretovat dekadentní paganismus a antickou recepci jako jakousi negativní metafyziku, mající pomocí radikálně negativního diskursu - adornovsky řečeno - "rozložit rozkládající". Estetická moderna tak tvoří kritický korektiv k moderně racionalistické.

Jan Zachariáš: *Démon a Kristus. Aneb k otázce pohanství v ruské estetické moderně*

Tento příspěvek se pokusí osvětlit oblibu tématu „pohanství“ v ruské výtvarné kultuře kolem roku 1900. Když se umělci jako Leon Bakst, Michail Vrubel nebo Sergej Koněnkov obraceli k syžetům převzatým ze slovanské i jiné mytologie, neznamenalo to, že by se nějak stavěli proti křesťanství. Křesťanství, aktualizované náboženskými mysliteli rozvíjející myšlenky Vladimira Solovjova představovalo naopak přitažlivou variantu předchozího nihilismu. Přesto se ale duchovní zájmy ruské estetické moderny nevyčerpávají novou interpretací křesťanství. Pohanství představuje na jednu stranu potenciál aktualizovat a obnovit ty problémy, které byly dříve promítány do žánru nebo historické malby (např. nešťastná láska), na straně druhé možnost vybudovat nové výtvarné strategie na těch tématech, kterým se dosud nedostávalo neustáleného znázornění. Vedle toho představovala „pohanská“ tematika pro umělce možnost, jak se etablovat. Pohanské syžety lze ale především chápat, jako projekční plochu, na kterou se nově promítala problematika tematizovaná obvykle v ustálených uměleckých žánrech.

Tomáš Murár: *Umění pro všechny a pro nikoho: Uměleckohistorický výzkum po smrti Boha*

Příspěvek se věnuje proměnám uměleckohistorického narativu okolo roku 1900 na vybraných příkladech historiků umění proměňujících v 19. století přetrvávající metodu zkoumání umění jako součásti kulturních studií do podoby vědeckých dějin umění začátku 20. století, a to pod přímým i latentním vlivem myšlenky o smrti Boha, potřeby jeho nahrazení subjektivitou (nad)člověka jako následku transformace vnímání moderní skutečnosti, jak ji na konci 19. století rozpracoval zejména německý filosof Friedrich Nietzsche.